

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ  
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ  
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**



## **МАТЕРІАЛИ**

**Всеукраїнської науково-практичної конференції  
здобувачів вищої освіти**

**«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ ВИРОБНИЦТВУ»**

**Інноваційні пріоритети  
у розвитку економіки та менеджменту**

**24 квітня 2024 року**

Біла Церква  
2024

**УДК 330.341.1:33:005**

**Молодь – аграрній науці і виробництву:** Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (Біла Церква, 24 квітня 2024 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2024. – 255 с.

**РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:**

**Шуст О.А., д-р. екон. наук, професор.**  
**Варченко О.М., д-р. екон. наук, професор.**  
**Димань Т.М., д-р. с.-г. наук, професор.**  
**Зубченко В.В., канд. екон. наук.**  
**Паска І.М., д-р екон. наук, професор.**  
**Хомяк Н.В., канд. екон. наук, доцент.**  
**Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук, доцент.**

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.**

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти «Молодь – аграрній науці і виробництву» (24 квітня 2024 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету.

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

**Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>**

**©БНАУ**

**БАРИШПОЛЬ Н. В.**, студент 4 курсу спеціальності 051 Економіка  
Науковий керівник – **БАТАЖОК С. Г.**, канд. екон. наук, доцент  
*Білоцерківський національний аграрний університет*

## **ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК УМОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ**

Сучасна економіка набула характеру економіки, в якій людська праця у формі інтелектуального капіталу стає пріоритетним чинником розвитку.

**Ключові слова:** інтелектуальний капітал, людський потенціал, креативність та інновації, розвиток інтелектуальних ресурсів, технологічні зміни.

В інноваційній економіці, на відміну від індустріальної, пріоритетним чинником зростання прибутку є інтелект, інформаційний ресурс. Інноваційна економіка – це економіка знань, економіка людських ресурсів (HR-економіка), де технологічне вдосконалення виробництва стає метою, якщо забезпечує задоволення потреб вдосконалення самої людини, що постійно зростають.

На відміну від виробничого капіталу, інтелектуальний капітал є не минулою, уречевленою працею, суспільний характер якої має бути підтверджений у процесі обміну, а майбутнім соціально (суспільно) необхідним, що створює умови життєдіяльності всього суспільства [1].

Інтелектуальний капітал формується і накопичується у вигляді інформації, розроблених технологій «ноу-хау», формах організації своєї діяльності, оптимізації умов існування людини та соціуму. Саме інтелектуальний капітал визначає виникнення нових технологічних укладів, у яких головне не обладнання, а спосіб його використання, організація взаємодії з іншими факторами виробництва на основі програмованих технологічних ланцюжків. У цьому відношенні інтелектуальний капітал зумовлює трансформацію економіки в економіку знань, а сам стає основою та умовою забезпечення оптимального поєднання факторів виробництва.

Методами формування інтелектуального капіталу за цих умов стає підвищення рівня освіти, зміна мотивації праці, вдосконалення міжособистісних відносин у колективі, оптимізація форм взаємодії, формування психології взаємовідносин. Водночас це становить особливість та специфічну рису інтелектуального капіталу. Методи формування інтелектуального капіталу виступають як методи реалізації інноваційного розвитку економіки. Розвиток методів реалізації інтелектуального капіталу стає умовою інноваційного розвитку економіки, тому що забезпечує розвиток чинників виробництва, породжуючи потребу в подальшому розвитку економіки для задоволення потреб людини, що постійно зростають.

Другим елементом інтелектуального капіталу є те, що він виступає як форма реалізації потреб та економічних інтересів людини. Реалізація інтелектуального

капіталу не тільки забезпечує людині можливість задоволення її постійно зростаючих потреб, а й забезпечує нову якість життя. Соціальна складова в процесі функціонування інтелектуального капіталу набуває певної самостійності та форми, що зміцнює і посилює форму структурного капіталу. Структурний капітал як сукупність елементів, що забезпечують ефективне функціонування організації, є результатом нагромадження інтелектуального капіталу і містить у собі систему реалізації потенціалу суб'єкта господарювання (внутрішні умови, потреби, форму взаємодії працівників тощо). Другою складовою структурного капіталу виступає спосіб взаємодії підприємства з партнерами, постачальниками, споживачами, клієнтами, тобто система реалізації взаємодії із зовнішніми факторами суспільного виробництва [2].

Розгляд інноваційного розвитку економіки зумовлює необхідність застосування принципових підходів. Стратегічною метою управління інноваційним розвитком має стати не орієнтація на модернізацію виробництва на підприємствах до максимально можливих технологічних укладів, а забезпечення зростання інтелектуального капіталу економіки загалом і кожного суб'єкта господарювання. Технологічний рівень має бути зумовлений і забезпечений інтелектуальними потребами людини, суспільства і стати результатом його діяльності. Крім цього, оптимізація інноваційного розвитку та підвищення ефективності виробництва можуть бути забезпечені використанням «старого обладнання і технологій, але таких, що функціонують у нових організаційних формах. Зниження темпів зростання продуктивності праці, приросту ВВП свідчить про зменшення ролі матеріальних чинників виробництва, а прискорення темпів науково-технічного прогресу є результатом нагромадження інтелектуального капіталу та його реалізацією у структурному перетворенні економіки [3].

Внутрішнім стимулом інноваційного розвитку є потреби людини в поліпшенні умов праці, виробництві якіснішої продукції, яка покликана задовольняти потреби людини. Усвідомлення кожним особистих інтересів і їхньої залежності від реалізації суспільних потреб формує вихідний елемент механізму інноваційного розвитку економіки. У системі виробничої взаємодії: людина - засоби праці, саме перший є рушійною силою, джерелом саморозвитку. Рівень розвитку засобів праці формує кваліфікаційні вимоги до працівника, але тільки його потреби (особисті, соціально-громадські) і необхідність їх задоволення створюють стимул до розвитку виробництва [4].

Саме потреба в задоволенні своїх економічних інтересів може стимулювати активне розроблення та впровадження у виробництво інновацій. Будь-яка модернізація, переведення на новий технологічний рівень виробничого процесу стануть можливими, якщо безпосередній виробник отримає переваги в задоволенні своїх потреб – починаючи від підвищення прибутку, доходів до поліпшення умов праці, скорочення робочого часу тощо.

Основним у процесі формування інноваційної економіки є заміщення в національному багатстві матеріального (фізичного та природного) капіталу - людським, інтелектуальним. Відповідно пріоритетним у розвитку інфраструктури інноваційної економіки має стати модернізація та підвищення ефективності

інтелектуального капіталу, за рахунок якого як створюються нові технології та забезпечується їх ефективне використання [5].

#### Список літератури:

1. А.І. Яковлев, М.І. Ларка, С.П. Сударкіна Економіка підприємства: магістерський курс: підручник. Харків: Університетська книга, 2018. 516 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/161786167.pdf>
2. Тернопільський національний економічний університет. Економічна теорія: підручник. Тернопіль: Університетська книга, 2013-2014. 370 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/7612/1/11.%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf>
3. Юринець З. В. Інноваційні стратегії в системі підвищення конкурентоспроможності економіки України: дис. д-ра екон. наук: 08.00.03. Львів, 2016. С. 519. URL: [https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/dis\\_yurynets.pdf](https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/dis_yurynets.pdf)
4. Єрешко Ю. О. Глобалізація напрямів формування промислового потенціалу в умовах постіндустріальних трансформацій: підручник. Київ: Університетська книга, 2020. 545 с. URL: [https://ecocyber.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/06/global\\_2020.pdf](https://ecocyber.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/06/global_2020.pdf)
5. Прокопенко О. В. Соціально-економічна мотивація інноваційного розвитку регіону: підручник. Суми : Університетська книга, 2012. 578 с. URL: [http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady\\_DSTU\\_8302\\_2015.pdf](http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady_DSTU_8302_2015.pdf)